

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 11 grudnia 2009 r.

**Pan
Krzysztof Ptaszyński
Naczelnik
Pomorskiego Urzędu Skarbowego
w Gdańsku**

LGD-410-035-01-09
P/09/023

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Pomorskim Urzędzie Skarbowym (dalej „Urząd”). Przedmiotem kontroli było opodatkowanie transakcji wewnątrzspółnotowych podatkiem od towarów i usług (dalej „podatek VAT”).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym dnia 27 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie objętym kontrolą, pomimo stwierdzonych uchybień, nie mających jednak istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

1. W zakresie rejestracji podatników dokonujących transakcji wewnątrzspółnotowych (zwanymi dalej podatnikami VAT-UE):

- a) poddane badaniu dane rejestracyjne i aktualizacyjne 10 podatników VAT-UE wprowadzano do systemu w terminie do 11 dni od dnia wpływu zgłoszenia. Stwierdzony jeden przypadek otwarcia aktywności podatnika w systemie VIES po upływie 22 dni od dnia złożenia deklaracji wynikało z dużego obciążenia pracą, które występuje w Urzędzie na przełomie oraz w pierwszych miesiącach każdego roku, co jest spowodowane m.in. zmianami właściwości naczelnika urzędu dla części podatników województwa pomorskiego,

- b) zgłoszenia rejestracyjne były weryfikowane pod względem formalnym i merytorycznym przez wyznaczonych pracowników Urzędu. W aktach kontrolowanych spraw znajdowały się wszystkie dokumenty niezbędne do rejestracji podatników,
- c) NIK negatywnie ocenia monitoring podatników, których należało wykreślić z rejestru VAT na podstawie *art. 96 ust 9 i art. 97 ust. 15 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 ze zm.)*. Badanie próby 10 podatników wykazało, że we wszystkich przypadkach podatnicy zostali zarejestrowani w Urzędzie w 2004 r. i nie składali deklaracji podatkowych. Na podstawie działań Urzędu podjętych dopiero w 2008 r., w sierpniu i we wrześniu 2008 r. dokonano ww. wykreśleń.

Z wyjaśnień Naczelnika Urzędu wynika, że baza podatników nie była aktualizowana na bieżąco m.in. z powodu konieczności przeprowadzenia postępowań wyjaśniających związanych z ustaleniem przyczyn nieskładania deklaracji podatkowych oraz dużym obciążeniem pracą związaną z bieżącą działalnością Urzędu.

2. W zakresie realizacji dochodów z tytułu podatku VAT (na podstawie badania szczegółowego 50 deklaracji VAT-7 złożonych przez podatników VAT):

- a) 6 deklaracji (11% badanych) wprowadzono do systemu POLTAX w terminie od 15 do 32 dni, natomiast pozostałe wprowadzono na bieżąco,
- b) przy dokonywaniu zwrotów podatku przestrzegano obowiązujących w Urzędzie procedur oraz zachowana była terminowość dokonywania przez Urząd zwrotów podatku,
- c) zrealizowane przez Urząd w okresie przejściowym (tj. do 20 stycznia 2009 r.) zwroty podatku VAT zostały zakwalifikowane w ciężar właściwego roku budżetowego (2008 r.), stosownie do wymogów określonych w § 14 ust. 4 pkt. 3 rozporządzenia *Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.)*.

3. W zakresie działań mających na celu zapobieganie, wykrywanie i zwalczanie oszustw w podatku VAT:

- a) pracownicy Urzędu przed dokonywaniem zwrotów podatku VAT nie sprawdzali zgodności danych o transakcjach wewnątrzspółnotowych wykazywanych w deklaracjach podatkowych i informacjach podsumowujących VAT UE. Urząd nie opracował procedur, które zobowiązywałyby pracowników do takiej czynności.

Jako przyczynę podano różne terminy składania deklaracji VAT (miesięcznie) i informacji podsumowujących VAT UE (kwartalnie), które uniemożliwiały dokonywanie takiej weryfikacji.

NIK zwraca uwagę, że Urząd nie wykorzystywał możliwości sprawdzania zgodności danych o transakcjach wewnątrzwspólnotowych przed dokonaniem zwrotów podatku za okresy, za które było to możliwe (tj. za poszczególne kwartały roku podatkowego).

- b) w okresie objętym kontrolą Urząd dokonywał wymiany informacji na podstawie *art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1978/2003 z dnia 7 października 2003 r. w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie podatku od wartości dodanej*, otrzymując łącznie 38 wniosków z innych administracji podatkowych oraz wysyłając 5 wniosków do krajów członkowskich.

W objętych badaniem 9 wnioskach nie zakwestionowano zasadności transakcji wewnątrzwspólnotowych. We wszystkich badanych przypadkach Urząd podjął czynności kontrolne, w wyniku których w stosunku do czterech podmiotów Urząd wniósł o przeprowadzenie postępowania karnego skarbowego.

W badanych przypadkach Urząd udzielił odpowiedzi na wszystkie zadane we wnioskach pytania. W stosunku do 4 wniosków termin udzielenia odpowiedzi został przedłużony ze względu na niezakończone postępowania kontrolne,

- c) Urząd otrzymał 12 informacji spontanicznych w trybie *art. 19 ww. rozporządzenia*. Czynności podjęte przez Urząd w dwóch przypadkach wykazały nieprawidłowości polskiego podatnika (dotyczące niewłaściwego numeru identyfikacyjnego unijnego kontrahenta oraz omyłkowego wykazania kwoty transakcji w podwójnej wysokości). W obu przypadkach polscy podatnicy złożyli korekty informacji podsumowujących.

4. W zakresie kontroli podatkowych przeprowadzanych u podatników VAT-UE:

- a) W badanej próbie 46 zwrotów na łączną kwotę 34 613,0 tys. zł (0,9 % łącznej kwoty zwrotów w badanym okresie) stwierdzono, że Urząd, poza 1 przypadkiem, stosował *Wytyczne do organizacji prac skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług (dalej „Wytyczne z 2007 r.”)* i regulacje wewnętrzne w zakresie konieczności przeprowadzenia kontroli i informowania dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku, jeżeli podatnik wykazał w deklaracji VAT kwotę zwrotu podatku w wysokości przekraczającej 1 000 tys. zł po raz pierwszy, lub jeżeli suma kwot podatku wykazanych przez podatnika do zwrotu w okresie roku kalendarzowego przekroczy 5 000 tys. zł.

W 1 przypadku, dotyczącym zwrotu kwoty 6 560 tys. zł, Urząd dokonał zwrotu nie zawiadamiając dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku, co było niezgodne z § 5 cz. IV ust. 5 *Wytycznych z 2007 r.*, mimo że Urząd dokonał jedynie czynności materialno-technicznej polegającej na przekazaniu podatnikowi należnej nadwyżki podatku,

- b) W zakresie priorytetów określonych w ramach strategii zarządzania ryzykiem zewnętrznym w Krajowym i Wojewódzkich Planach Dyscypliny Podatkowej na 2008 r., w obszarach: 6¹ i 9² Urząd przeprowadził tylko 1 kontrolę (co stanowi jedynie 5%) na 21 podmiotów wytypowanych do kontroli

Naczelnik Urzędu w wyjaśnieniach podał, że obowiązkowe kontrole podatkowe przeprowadzane przed dokonaniem zwrotu podatku VAT pochłaniają w większości czas planowany na kontrole.

5. W zakresie dochodzenia zaległych należności w VAT::

- a) Urząd objął działaniami windykacyjnymi (wystawienie upomnień i tytułów wykonawczych) w okresie lipiec – sierpień 2009 r. wszystkie wymagalne zaległości według stanu na dzień 30.06.2009 r.,
- b) w badanej próbie 10 tytułów wykonawczych zarejestrowanych w systemie w okresie objętym kontrolą, na kwotę 1 595,0 tys. zł (co stanowiło 4,6 % zaległości w postępowaniu egzekucyjnym na koniec 2008 r.), w 6 sprawach, na kwotę 1 121,1 tys. zł (w pozostałych 4 upomnienia i tytuły wystawiali inni wierzyciele), upomnienia wystawiono po upływie od 6 do 14 dni od terminów wpłaty, tytuły wykonawcze – do 6 dni od powzięcia przez Urząd informacji o doręczeniu upomnień; tytuły wykonawcze kierowano do egzekucji po upływie od 2 do 10 dni od ich wystawienia w 5 sprawach, 18 dni – w 1 sprawie, w której dobrowolna częściowa wpłata wymagała uprzedniego zaksięgowania i aktualizacji tytułu,
- c) analiza czynności egzekucyjnych w ww. próbie 10 tytułów i wszystkich tytułów wykonawczych zaewidencjonowanych w systemie EGAPOLTAX w okresie 2008-2009 (I półrocze), których należność główna (VAT) była nie mniejsza niż 10 tys. zł wykazała, że w 3 sprawach (spółka „B”, „P” i „L” – 5 tytułów wykonawczych), na kwotę 112,4 tys. zł, środek egzekucyjny lub czynność zmierzająca do wyegzekwowania należności Urząd podjął po upływie 45 dni (co stanowiło 1 %

¹ podatnicy „uśpieni”

² podatnicy podatku VAT deklarujący wysoki obrót i jednocześnie wykazujący w składanych deklaracjach podatkowych niewielkie kwoty podatku do wpłaty (zobowiązania podatkowe) bądź nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy oraz podatnicy niekontrolowani przez organy podatkowe przez dłuższy czas, tj. min. 1 rok.

kwoty objętej tytułami wykonawczymi w 2008 r. dot. VAT o należności głównej nie mniejszej niż 10 tys. zł i 0,6 % ilości wszystkich tytułów wykonawczych dot. VAT, realizowanych w 2008 r.).

Na 10 zbadanych spraw, w 1 przypadku (dotyczącym wyegzekwowania kwoty 420,0 tys. zł) wystąpiła nieuzasadniona przerwa (wynosząca 89 dni) w prowadzeniu czynności egzekucyjnych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) wykreślanie podatników z rejestru podatników VAT i VAT UE w terminach wynikających z przepisów ustawy o podatku od towarów i usług,
- 2) zapewnienie wykorzystywania danych z systemu VIES w trakcie analizy deklaracji podatkowych, w szczególności przy czynnościach weryfikacyjnych dokonywanych przed zwrotem podatku VAT, za okresy w których jest to możliwe,
- 3) przekazywanie we wszystkich przypadkach informacji o zwrotach podatku od towarów i usług dyrektorowi Izby Skarbowej w Gdańsku, zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Finansów z 2007 r.
- 4) wyeliminowanie nieuzasadnionych przerw w postępowaniach egzekucyjnych,
- 5) podjęcie działań w celu pełnej realizacji priorytetów wynikających ze strategii zarządzania ryzykiem zewnętrznym .

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Do wiadomości:

Departament Budżetu i Finansów

